

Komisie Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál na rokovania komisií Zastupiteľstva
Bratislavského samosprávneho kraja

PRACOVNÝ NÁVRH

Návrh

na schválenie strategického dokumentu „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021 - 2027 (s výhľadom do roku 2030)“

Materiál bude prerokovaný v nasledovných komisiách:

Finančná komisia
Komisia dopravy
Komisia zdravotníctva a sociálnych vecí
Komisia školstva, mládeže a športu
Komisia európskych záležitostí, regionálnej spolupráce a cestovného ruchu
Komisia životného prostredia, regionálneho rozvoja a územného plánovania
Komisia kultúry

Zodpovedné:

Ing. Patrícia Mešťan, MA
riaditeľka
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Mgr. Barbora Lukáčová
riaditeľka Odboru stratégie, územného rozvoja a riadenia projektov
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Spracovatelia:

Mgr. Martin Hakel, BA
vedúci Inštitútu regionálnej politiky
Bratislavského kraja

Ing. Alžbeta Kollárová
referentka Inštitútu regionálnej politiky
Bratislavského kraja

Bratislava
máj 2021

N á v r h u z n e s e n i a

UZNESENIE č./2021

zo dňa 11. 06. 2021

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja po prerokovaní materiálu.

A r u š í

Uznesenie č. 322/2020 Z BSK zo dňa 18. 12. 2020 v bode B, ktoré znie: schvaľuje predĺženie platnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020 do roku 2021

B s c h v a ľ u j e

- B.1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030) s povinnosťou ukončiť proces posudzovania vplyvov na životné prostredie najneskôr do 3 mesiacov odo dňa schválenia uznesenia
- B.2 Akčný plán Úradu BSK na roky 2021-2023 pre implementáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030)

C u k l a d á

riaditeľke Úradu Bratislavského samosprávneho kraja:

- C.1 zabezpečiť monitorovanie a hodnotenie plnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021 - 2027 (s výhľadom do roku 2030) prostredníctvom predkladania dokumentu: „Správa z hodnotenia PHRSR BSK 2021 - 2027“ najneskôr do deviatich mesiacov po uplynutí trojročného monitorovacieho obdobia

Termín: do 9/2024

- C.2 predkladať Zastupiteľstvu BSK odpočet Akčného plánu Úradu BSK pravidelne raz za štvrt'rok daného kalendárneho roka

Termín: pravidelne štyrikrát za rok

- C.3 predkladať Zastupiteľstvu BSK Aktualizáciu Akčného plánu BSK pre príslušný kalendárny rok pravidelne raz za rok najneskôr v termíne predloženia Návrhu rozpočtu Bratislavského samosprávneho kraja zostaveného v zmysle ustanovení zákona č.523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Termín: pravidelne raz za rok

Dôvodová správa

Bratislavský samosprávny kraj na základe zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov vykonáva regionálnu politiku, ktorá predstavuje koordinovaný súbor činností a postupov príslušných orgánov a organizácií na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ktoré prispievajú k hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju. Za účelom vykonávania regionálnej politiky Bratislavský samosprávny kraj spracoval strednodobý strategický dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja BSK na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030) (ďalej len PHRSR BSK).

PHRSR BSK je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii (Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030) a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie kraja (v tomto prípade Územný plán regiónu-Bratislavský samosprávny kraj v znení ZaD č. 1). V súčasnosti problematika regionálneho rozvoja spadá pod gesciu Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, ktoré je zodpovedné za tvorbu a riadenie regionálneho rozvoja, ako aj prípravu národnej stratégie. Hlavným dôvodom na obstarávanie nového PHRSR bolo končiacie sa programové obdobie, na ktoré bol vypracovaný predchádzajúci rozvojový dokument (na roky 2014-2020). Ďalšími dôvodmi boli nové, zmenené spoločenské okolnosti (ako napr. nové programové obdobie regionálnej politiky EÚ a kreovanie nových rozvojových priorít EÚ, definovanie národných priorít implementácie Agendy 2030, nové paradigmy ako klimatické zmeny, nástup priemyselnej revolúcie 4.0 ako aj silnejúci proces suburbanizácie a väčšia potreba územnej spolupráce).

Celý proces tvorby dokumentu prebiehal od roku 2019, kedy bola vypracovaná a prerokovaná analytická časť dokumentu a pokračoval v roku 2020, kedy bola vypracovaná a prerokovaná návrhová (strategicko-programová) a implementačná (realizačno-finančná) časť dokumentu. Na prelome rokov 2020 a 2021 zároveň prebehol proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a zdravie, pričom stanoviská a pripomienky dotknutých orgánov a subjektov boli do finálnej verzie strategického dokumentu vhodne zapracované.

Šírenie vírusového ochorenia COVID-19 a s ním spojené vyhlásenie núdzového stavu ovplyvnilo proces tvorby a schválenia PHRSR BSK. V dôsledku pretrvávajúceho núdzového stavu vznikli prekážky v komunikácii s partnermi v území a dodatočné lehoty v procese SEA, ktoré celý proces predĺžili o niekoľko mesiacov. V súvislosti s týmto procesom nebolo možné zorganizovať verejné prerokovanie Správy o hodnotení strategického dokumentu, ako aj celého PHRSR BSK. Toto rokovanie sa podarilo zrealizovať až 24.3.2021, a to formou prezenčnej a dištančnej formy účasti verejnosti pri dodržaní všetkých protipandemických opatrení. Následne prebehlo zapracovanie pripomienok vyplývajúcich z tohto prerokovania. Vzhľadom k tomu, že zo strany dotknutých orgánov boli zaslané dodatočné pripomienky súvisiace s vplyvom na životné prostredie, bol proces výberu spracovateľa odborného posudku, jeho samotného spracovania, ako aj doručenie záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu predĺžený o niekoľko týždňov. Tieto skutočnosti viedli k tomu, že sa PHRSR BSK schvaľuje bez záverečného stanoviska zo strany zodpovedného orgánu so záväzkom získania tohto stanoviska najneskôr do 3 mesiacov odo dňa schválenia uznesenia.

Pôvodný termín schválenia PHRSR BSK bol stanovený už v decembri 2020. Z tohto dôvodu bolo potrebné predĺžiť platnosť existujúceho Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja BSK na roky 2014 – 2020 do konca roka 2021, čo sa udialo schválením Uznesenia č. 322/2020 Z BSK zo dňa 18.12.2020 v bode B. Pri schválení aktuálneho PHRSR BSK je preto potrebné toto uznesenie zrušiť.

Vypracovanie dokumentu sa v každej etape realizovalo za účasti širokej skupiny sociálno-ekonomických partnerov. Do prípravy dokumentu boli zapojení predovšetkým zástupcovia všetkých obcí, miest a mestských častí na území kraja. Zo strany akademického sektora a výskumu boli do prípravy zapojení aj zástupcovia univerzít, vysokých škôl a Slovenskej akadémie vied. Zo strany súkromného sektora boli do prípravy zapojení predstavitelia najväčších zamestnávateľov na území kraja, zástupcovia obchodnej komory a zväzov podnikateľských subjektov. Zo strany mimovládneho sektora boli zapojení zástupcovia cirkví, neziskových organizácií pôsobiach v rôznych oblastiach (najmä životné prostredie, vzdelávanie, sociálna oblasť, zdravotná starostlivosť, turizmus a kultúra). Individuálne tematické rokovania boli realizované so zástupcami štátnej správy. Prostredníctvom verejných prerokovaní bol dokument k dispozícii aj pre širokú verejnosť. Svojimi postrehmi a pripomienkami pri tvorbe dokumentu prispeli aj zástupcovia Európskej komisie a Európskej investičnej banky prostredníctvom pracovnej skupiny JASPERS.

Štruktúra PHRSR BSK na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030)

Cieľom dokumentu je na základe komplexnej analýzy územia, jeho silných a slabých stránok, identifikovaných rozvojových potrieb stanoviť stratégiu jeho ďalšieho rozvoja v rôznych oblastiach, aby bol zabezpečený optimálny hospodársky a sociálny rozvoj územia s cieľom jeho vyváženého a udržateľného rozvoja. Na tieto účely je spracovaný PHRSR BSK rozdelený na tri časti:

Analytická časť

Predmetom analytickej časti je popis identifikácie riešeného územia, charakteristika sociálno-ekonomickej, územno-technickej, prírodno-environmentálnej a inštitucionálno-organizačnej oblasti relevantnej k územiu Bratislavského kraja. V rámci predmetných oblastí boli zároveň identifikované trendy budúceho vývoja, kľúčové problémy a výzvy na riešenie. Špecializovanú časť tvorí analýza silných a slabých stránok a príležitostí a rizík v podobe SWOT analýzy.

Súčasťou analytickej časti je:

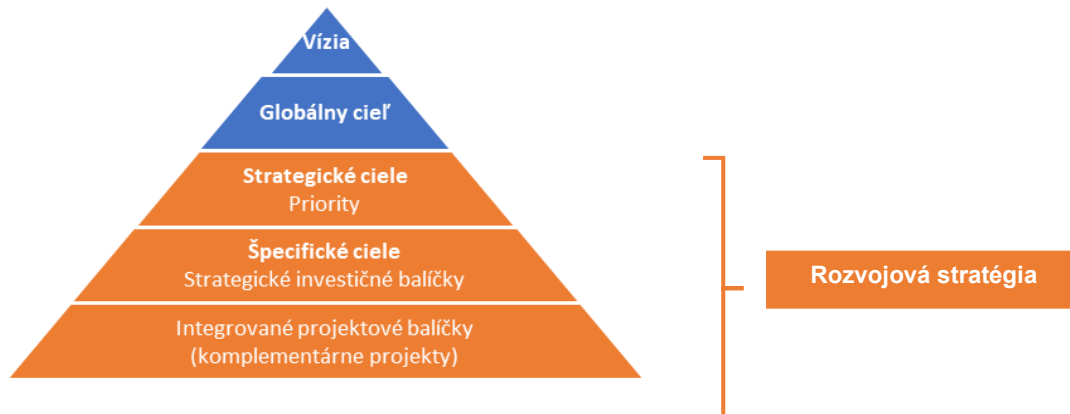
- Identifikácia územia,
- Sociálno-ekonomická analýza (Analýza ľudských zdrojov a demografická analýza, Sociálna inklúzia, Ekonomika a hospodárstvo, Výskum a vývoj, Cestovný ruch, Kultúra, Občianska vybavenosť, Digitalizácia a informatizácia, Analýza financovania BSK),
- Územno-technická analýza, Dopravná infraštruktúra, Technická infraštruktúra a Bezpečnosť),
- Prírodno-environmentálna analýza (Odpadové hospodárstvo, Environmentálne limity, Environmentálne záťaž, Ovzdušie, voda a pôda, Klimatické podmienky a dopady zmeny klímy),

- Inštitucionálno-organizačná analýza,
- SWOT analýza,
- Benchmarking metropolitných regiónov.

Strategicko-programová časť:

Súčasťou strategicko-programovej časti je vízia rozvoja a hierarchia cieľov (strategické a špecifické ciele, priority, strategické investičné a integrované projektové balíčky).

Intervenčná logika strategicko-programovej časti:

Výsledkom strategicko-programovej časti dokumentu je návrh hlavného smerovania rozvoja kraja (na základe vízie), čiže politika a stratégia rozvoja kraja do roku 2027 s jasne formulovaným globálnym cieľom, strategickými cieľmi a prioritami do roku 2030.

Vízia rozvoja samosprávneho kraja:

„Bratislavský samosprávny kraj ako moderný región s vysokou kvalitou života a životného prostredia, atraktívnou a ekologickou verejnou dopravou, kvalitnou zdravotnou starostlivosťou, dostupnými sociálnymi službami, moderným školstvom a špičkovým výskumom aj v medzinárodnom porovnaní, ktorý pri rozvojových aktivitách využíva najmodernejšie technológie a riešenia šetrné voči životnému prostrediu.“

Pre naplnenie dlhodobej vízie rozvoja kraja bola stanovená štruktúra cieľov zahŕňajúca hlavný (globálny) cieľ rozvoja a ďalšie strategické (na úrovni priorít) a špecifické ciele (na úrovni strategických investičných balíčkov).

GLOBALNÝ CIEĽ:

Posilniť udržateľnosť mobility, zefektívniť ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia, skvalitniť systém vzdelávania, zefektívniť podporu kultúrneho dedičstva, turizmu, športu a podnikania, podporiť kvalitnú vybavenosť územia a zlepšiť riadenie verejnej správy

CIEĽ 1:

Posilniť udržateľnosť mobility a odolnosť dopravného systému

CIEĽ 2:

Zabezpečiť udržateľnosť využívania a efektívna ochrana prírodných zdrojov a zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy

CIEĽ 3:

Zmodernizovať a zvýšiť dostupnosť vzdelávacieho systému, podporiť výskumno-inovačné aktivity reagujúce na potreby spoločnosti, regiónu a Priemyslu 4.0 a zefektívniť podporu športových a voľnočasových aktivít a práce s mládežou

CIEĽ 4:

Zvýšiť rozmanitosť a kvalitu kultúry a podporiť udržateľnosť turizmu

CIEĽ 5:

Zvýšiť kvalitu zdravia obyvateľov

CIEĽ 6:

Vytvoriť kvalitnejšiu a dostupnejšiu sieť sociálnej starostlivosti a bývania

CIEĽ 7:

Zmodernizovať technickú vybavenosť územia využívajúc SMART riešenia

CIEĽ 8:

Na princípe partnerstva a dátach zefektívniť riadenie verejnej správy

PRIORITA 1:

Udržateľná mobilita

PRIORITA 2:

Kvalitné a udržateľné životné prostredie

PRIORITA 3:

Moderné školstvo, vzdelávanie a šport a kvalitná veda, výskum a inovácie

PRIORITA 4:

Udržateľný turizmus a rozmanitá kultúra

PRIORITA 5:

Kvalitná a dostupná zdravotná starostlivosť

PRIORITA 6:

Podpora sociálnej inklúzie a dostupná sociálna starostlivosť

PRIORITA 7: Moderná

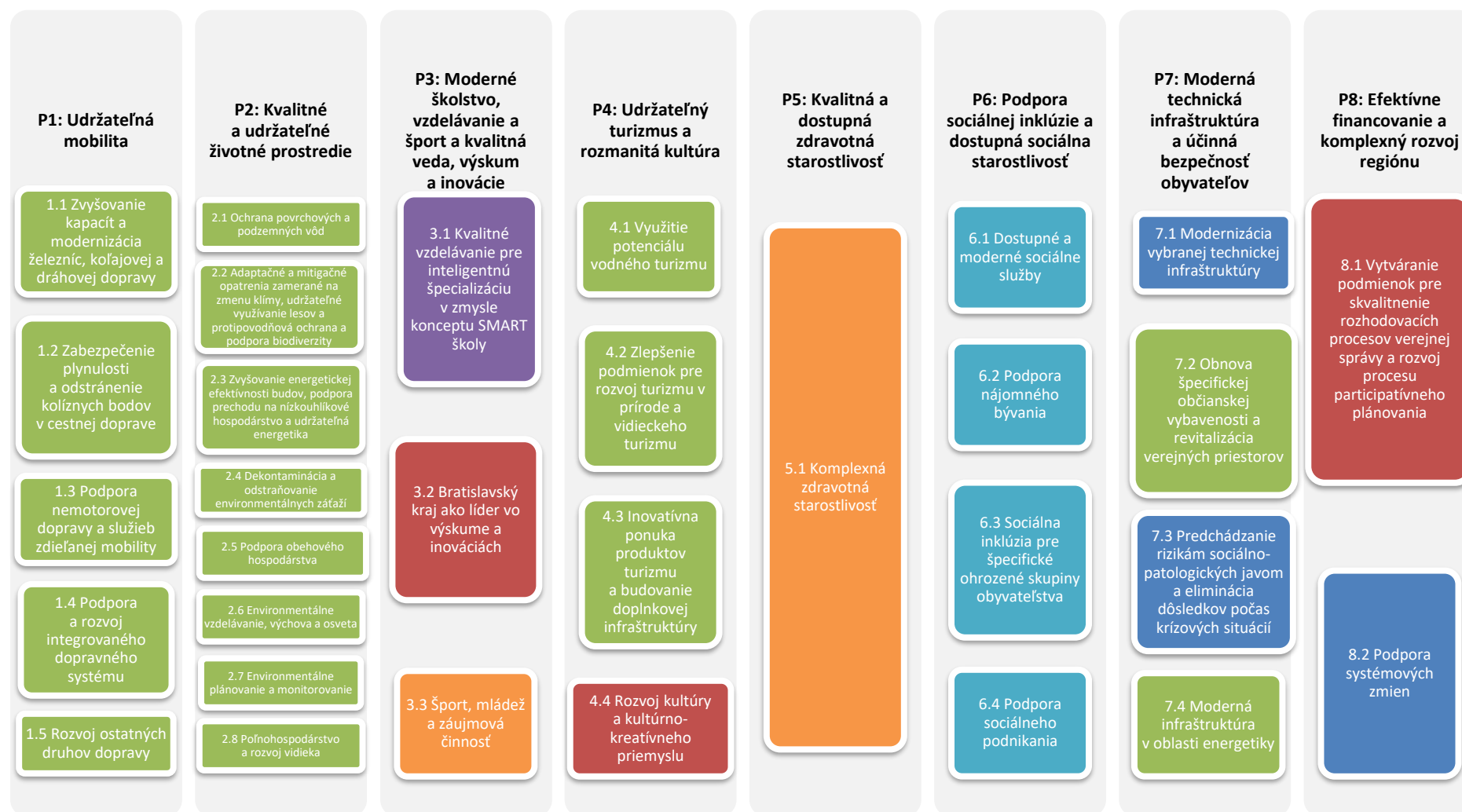
technická infraštruktúra a účinná bezpečnosť obyvateľov

PRIORITA 8: Efektívne

financovanie a komplexný rozvoj regiónu

Rozvojová stratégia v plnej miere zohľadňuje výsledky socioeconomickej analýzy súčasného stavu na území kraja, analýzu potrieb najvýznamnejších kľúčových aktérov pôsobiacich na území kraja (územná samospráva, asociácie, zväzy a združenie podnikateľov a štát) ako aj známe východiská spoločného strategického rámca európskej regionálnej politiky na roky 2021 až 2027 a aktuálne výzvy s ohľadom na reakciu na hospodársku krízu spôsobenú aktuálnou epidemiologickou situáciou.

Schéma priorit a strategických investičných balíčkov PHRSR BSK 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030) v kontexte národných priorit implementácie Agendy 2030

Grafický prehľad národných priorit implementácie Agendy 2030

Realizačno-finančná časť

Realizačno-finančná časť pozostáva z inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHRSR, systému monitorovania a hodnotenia a Akčného plánu Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len AP BSK) na 3 roky.

Vzhľadom k tomu, že PHRSR BSK predstavuje východiskový dokument pre tvorbu Integrovanej územnej stratégie (IÚS), realizačno-finančná časť pozostáva aj z opisu činností a zodpovedností Rady partnerstva pre integrovaný územný rozvoj Bratislavského kraja, ako aj tematických komisií Rady partnerstva.

Pre tvorbu návrhovej časti dokumentu a identifikáciu finančnej potreby jednotlivých intervencií (balíčkov investícií) boli využité informácie zaznamenané v rámci projektového zásobníka. Zásobník projektov reprezentuje zoznam projektových zámerov jednotlivých kľúčových aktérov pôsobiacich na území kraja (obce, mestá, hl. m. SR Bratislava, mestské časti a sociálno-ekonomickí partneri), ktoré boli zozbierané počas spracovania PHRSR BSK. Projektové zámery obcí, miest, mestských častí a sociálno-ekonomických partnerov umožnili jasne zadefinovať ciele, priority, investičné balíčky, kľúčové a komplementárne projekty, ktoré budú viesť k naplneniu stanoveného globálneho cieľa. Zároveň bude tento zásobník slúžiť ako podklad pre ďalšiu fázu realizácie PHRSR, a to je výber projektov určených na financovanie z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, popr. iných externých zdrojov.

V programovom období 2021-2027 bude existovať už len jeden operačný program pre SR – OP Slovensko. Jeho implementácia v regiónoch bude vykonávaná práve prostredníctvom 8 integrovaných územných stratégií. V porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím 2014-2020, implementácia IÚS v rámci kohéznej politiky po roku 2020 na národnej úrovni predstavuje jednu z kľúčových zmien. Prelomový je predovšetkým odklon od dopytového systému pri výbere projektov smerom k financovaniu hlavných výziev, ktoré sú zadefinované v jednotlivých strategických dokumentoch na úrovni kraja.

Monitorovanie a hodnotenie

Systém monitorovania slúži pre účely hodnotenia implementácie PHRSR na základe vyhodnotenia zvolených ukazovateľov plnenia priorít a cieľov stratégie. Využíva sa pri tom systém zadefinovaných ukazovateľov ku jednotlivým cieľom, ktoré majú určené cieľové hodnoty.

Hodnotenie je neoddeliteľnou súčasťou programového cyklu a slúži ako nástroj riadenia PHRSR BSK a prostriedok na zvýšenie kvality, účinnosti a efektívnosti programu a slúži aj na posúdenie vplyvu a dopadov na dosahovanie cieľov PHRSR BSK a nadradenej stratégie na národnej úrovni a na posilnenie politiky súdržnosti, európskej územnej spolupráce.

Úrad BSK ako riadiaci orgán pre PHRSR BSK vykonáva hodnotenie v zmysle čl. 11 Zákona o podpore regionálneho rozvoja (Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, časová verzia predpisu účinná od 01.07.2020).

Kľúčové výzvy a problémy v jednotlivých sektorových politikách

Udržateľná mobilita

- Nevyhovujúca deľba dopravnej práce – individuálna automobilová doprava : verejná osobná doprava (73:27);
- Nadmerné zaťaženie ciest smerujúcich do centra Bratislavy, najmä počas dopravnej špičky a neustále zvyšovanie intenzity dopravy na dopravných vstupoch do Bratislavy;
- Nevyriešená statická doprava, nízky počet parkovísk P+R/B+R/K+R, absencia záchytných parkovísk na vstupoch do mesta;
- Nevyhovujúci technický stav vybraných ciest II. a III. triedy;
- Nedostatočné cezhraničné prepojenia s Rakúskom;
- Nevyhovujúca infraštruktúra viacerých TEN-T koridorov;
- Chýbajúce cestné obchvaty miest a obcí s najväčšou intenzitou dopravy, vysoký počet kolíznych bodov na vstupoch do obcí a vo vybraných zónach;
- Nevyhovujúci stav a nedostatočná sieť miestnych komunikácií (najmä vo vzťahu k intenzívnej výstavbe nových obytných častí);
- Nedostatočne rozvinutá sieť cyklistických trás;
- Vysoký počet kolíznych bodov medzi automobilovou dopravou, cyklistami a chodcami;
- Vysoká intenzita prepravy tovaru v rámci transeurópskych dopravných koridorov prechádzajúcich územím Bratislavského kraja;
- Nízka atraktivita verejnej dopravy;
- Nedostatočné využívanie vodnej cesty Dunaj;
- Malý podiel nízkoemisných dopravných systémov.

Kvalitné a udržateľné životné prostredie

- Ohrozenie území environmentálnymi záťažami;
- Rastúca miera urbanizácie a z toho vyplývajúci tlak na prírodné územia (znečistenie vody, pôdy, ovzdušie);

- Zastaraný stav a nedostatočná kapacita verejnej kanalizačnej siete a ČOV, modernizačný dlh verejnej vodovodnej siete;
- Negatívne dôsledky klimateckej zmeny najmä v intenzívne zastavaných územiach (oteplovanie, sucho, prízvalové dažde, prašnosť, erózia pôdy);
- Vysoká energetická náročnosť verejných budov;
- Vysoká produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa, vysoká miera skládkovania, končiaca životnosť skládok, nedostatočná miera separácie a zhodnocovania odpadov;
- Znečistenie ovzdušia z dopravy a priemyselnej činnosti;
- Znečistenie podzemnej vody priemyselnou činnosťou, poľnohospodárstvom a odpadovým hospodárstvom;
- Klesajúci význam poľnohospodárstva;
- Pokles výmery viníc a zvyšovanie výmery zanedbaných viníc spôsobené najmä nejasnými majetkovými vzťahmi.

Moderné školstvo, vzdelávanie a šport a kvalitná veda, výskum a inovácie

- Nedostatok kapacít na úrovni materských a základných škôl ohrozujúci dostupnosť a kvalitu vzdelávania spôsobený silnou suburbanizáciou a demografickým vývojom v kraji;
- Nakumulovaný modernizačný dlh v školskej infraštruktúre a vybavení;
- Slabé prepojenie systému vzdelávania s potrebami praxe a trhu práce v regióne a nízka úroveň transferu poznatkov medzi akademickým a súkromným sektorom;
- Nízka atraktivita učiteľského povolania a s tým spojené chýbajúce ľudské zdroje v školstve;
- Nedostatočná výška zdrojov na financovanie vedy, výskumu a inovácií a nízky podiel súkromných zdrojov;
- „Brain drain“ - odliv vysokokvalifikovaného ľudského kapitálu do zahraničia;
- Nízka inovačná aktivita MSP a nižší prílev zahraničných investícií s vysokou pridanou hodnotou;
- Nízka úroveň internacionalizácie prostredia vysokých škôl, vedy, výskumu a inovácií;
- Nedostatok a nízka úroveň športovísk a zariadení pre voľnočasové aktivity;
- Nízky záujem o celoživotné vzdelávanie a rozširovanie zručností.

Udržiateľný turizmus a rozmanitá kultúra

- Zlý stavebno-technický stav kultúrnych pamiatok, ich nedostatočné využitie pre potreby domácich obyvateľov a návštevníkov kraja;
- Obmedzené využitie potenciálu vodných tokov a plôch pre vodný a rekreačný turizmus, zastaralá alebo chýbajúca infraštruktúra;
- Nedostatočne rozvinutý vidiecky turizmus a agroturizmus vo vidieckych subregiónoch kraja, potreba rozvoja udržateľného turizmu v prírode;
- Chýbajúca infraštruktúra pre kongresy, konferencie a veľké eventy na území mesta Bratislava;
- Naakumulovaný modernizačný dlh kultúrnych inštitúcií, vysoký podiel budov v zlom technickom stave, nízka miera digitalizácie a zavádzania moderných technológií;
- Nedostatočná podpora kultúrno-kreatívneho priemyslu, chýbajúca infraštruktúra;

- Zaostávanie v oblasti propagácie, marketingu a inovácií, nízka miera spolupráce medzi kľúčovými aktérmi kultúry a turizmu;
- Nízka kvalita služieb v určitých segmentoch, potreba vzdelávania pracovníkov v oblasti turizmu a kultúry;
- Prevala jednodenného a krátkodobého turizmu, predovšetkým u zahraničných návštevníkov, relatívne nižšia ponuka aktivít mimo Bratislavy.

Kvalitná a dostupná zdravotná starostlivosť

- Nevyhovujúca infraštruktúra zdravotníckych zariadení vrátane chýbajúcej Univerzitnej nemocnice v Bratislave – Rázsochy;
- Nepriaznivý demografický vývoj – starnutie obyvateľstva, rastúci počet ľudí v dôchodkovom veku;
- Vysoký vek všeobecných lekárov a pediatrov;
- Nedostatok ambulancií lekárov pre deti a dorast/dospelých;
- Nedostatok zdravotníckeho personálu (a s ňou spojená aktuálna prepracovanosť personálu v nemocniciach);
- Nerovnomerná dostupnosť k poskytovateľom zdravotnej starostlivosti;
- Dlhé čakacie lehoty na vyšetrenia v ambulanciách;
- Neadekvátne finančné ohodnotenie zdravotníckeho personálu;
- Nedostatočný prístup k aktuálnym dátam (chorobnosť, demografia, geografia, rozsah zmluvných vzťahov jednotlivých poskytovateľov a poisťovní, vyťaženosť poskytovateľov a pod.);
- Nedostatočná osвета o zdravom životnom štýle.

Podpora sociálnej inklúzie a dostupná sociálna starostlivosť

- Neuspokojivá kvalita služieb veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb a SPODaSK;
- Nedostatočná podpora vzniku a udržateľnosti sociálnych služieb na komunitnej úrovni (najmä špecializovaných) vrátane služieb poskytovaných ambulantnou a terénnou formou;
- Nedostatok ľudských zdrojov v zariadeniach sociálnych služieb;
- Nedostatočná kapacita zariadení a služieb pre seniorov, rodiny s deťmi, mládež, cudzincov;
- Nedostatočná kapacita zariadení a služieb pre ľudí v kríze (rodiny s deťmi, obeť násilia, sexbiznisu, so závislosťami, a pod.), so zdravotným znevýhodnením, bez domova (osobitne so zdravotným znevýhodnením, po prepustení z nemocnice, resp. nízkoprahových), z vylúčených komunit/lokalít;
- Nedostatok pracovných príležitostí pre ľudí bez domova a ľudí so zdravotným znevýhodnením a limitované možnosti zamestnania ŤZP;
- Početná skupina pracujúcich s nízkym príjmom a vysokými životnými nákladmi – problémy pri zabezpečení cenovo dostupného bývania, či starostlivosti o deti do 3 rokov veku (jasle);
- Nedostatok cenovo dostupného bývania a nájomných bytov, ktorý pociťuje najmä početná skupina nízkopríjmových pracujúcich, vysokými životnými nákladmi (pracujúca chudoba) a zadlženosťou;

- Prítomnosť marginalizovaných rómskych komunít na území kraja s nedostatočnými životnými podmienkami a malou adaptáciou na miestnu komunitu;
- Problémy integrácie cudzincov, medzi ktoré patrí jazyková bariéra spojená s nízkym právnym povedomím o fungovaní verejnej správy v SR, nedostatok nájomných bytov, prístup ku vzdelávaniu a zdravotnej starostlivosti.

Moderná technická infraštruktúra a účinná bezpečnosť obyvateľov

- Modernizačný dlh a nedostatočné kapacity verejných a špecifických objektov budov pre nekomerčné využitie (kapacity cintorínov);
- Vysoká potreba zavádzania inteligentných riešení pre verejnú správu a samosprávu s ohľadom na koncentráciu verejných inštitúcií;
- Nároky na kapacity komunikačnej infraštruktúry a s tým súvisiace požiadavky na kybernetickú bezpečnosť;
- Vysoká hustota technickej infraštruktúry v husto zastavanom území, nekonceptný rozvoj technickej infraštruktúry a nedostatočná znalosť; o lokalizácii jednotlivých sietí vrátane nedostatočnej harmonizácie zásahov do infraštruktúrnej siete;
- Kraj s najvyššou mierou kriminality v rámci SR;
- Potreba zabezpečiť pokrytie siete 5G na prevádzkovaných úsekoch diaľnic, rýchlostných ciest, paneurópskych železničných koridorov, vnútrozemských vodných ciest medzinárodného významu a krajského mesta;
- Nedostatočná infraštruktúra pre rozvoj elektromobility a iných foriem ekologických typov dopravy na báze bezuhlíkových palív a problematiku rozširovania infraštruktúry;
- Neexistujúca jednotná technická mapa mesta, ktorá by prehľadne odhaľovala informácie o líniách technickej infraštruktúry;
- Nekvalitné a bariérové verejné priestranstvá mesta s nefunkčným a neatraktívnym mobiliárom; a problémom kumulujúceho sa vizuálneho reklamného smogu.

Efektívne financovanie a komplexný rozvoj regiónu

- Nedostatky systémových opatrení v jednotlivých rozvojových oblastiach;
- Územný plán mesta nestíha reflektovať spoločenské a územné zmeny. Nedostatočne sa venuje vzájomným súvislostiam rozvojových a stabilizovaných území. Chýba celomestská regulácia v primeranej podrobnosti;
- Negatívne efekty neriadenej suburbanizácie najmä v regionálnych rozvojových póloch hl. m. SR Bratislavy ako jeden z dôsledkov absencie koordinovaného a integrovaného územného rozvoja miest a obcí na území kraja. Budovanie monofunkčných obytných suburbií v okolitých sídlach mimo hl. m. SR Bratislavy bez potrebnej vybavenosti;
- Nedostatočné financovanie kompetencií mesta Bratislavy vo vzťahu k jeho štatútu hl. mesta SR;
- Nedostatočné kompetencie hl. m. SR Bratislavy vo vzťahu k developerským projektom a územnému plánovaniu obcí v zázemí hl. mesta;
- Komplikované procesy územného plánovania vyplývajúce z aktuálne platného stavebného zákona;

- Neefektívne rozdelenie kompetencií hl. m. SR Bratislavy, mestských častí a Okresného úradu Bratislava – odbor výstavby a bytovej politiky vo vzťahu k stavebnému konaniu a územnému plánovaniu neumožňujúce koordinovaný rozvoj urbánnej oblasti;
- Nízka miera využívania digitalizovaných verejných služieb;
- Nízka miera záujmu obyvateľov na participatívnych procesoch pri správe vecí verejných;
- Najsilnejšia koncentrácia osôb bez trvalého pobytu, vrátane vysokého počtu denne dochádzajúcich osôb do hl. mesta SR Bratislavy, v rámci celého územia SR;
- Zaradenie BSK medzi viac rozvinuté regióny v rámci kohéznej politiky EÚ a s tým spojená nižšia miera alokácie EŠIF a vyššia miera spolufinancovania.

Prehľad štruktúry Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja BSK na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030)

Vízia rozvoja samosprávneho kraja:

„Bratislavský samosprávny kraj ako moderný región s vysokou kvalitou života a životného prostredia, atraktívnou a ekologickou verejnou dopravou, kvalitnou zdravotnou starostlivosťou, dostupnými sociálnymi službami, moderným školstvom a špičkovým výskumom aj v medzinárodnom porovnaní, ktorý pri rozvojových aktivitách využíva najmodernejšie technológie a riešenia šetrné voči životnému prostrediu.“

Globálny cieľ programu:

Posilniť udržateľnosť mobility, zefektívniť ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia, skvalitniť systém vzdelávania, zefektívniť podporu kultúrneho dedičstva, turizmu, športu a podnikania, podporiť kvalitnú vybavenosť územia a zlepšiť riadenie verejnej správy.

Strategické ciele pre napĺňanie globálneho cieľa:

1. Posilniť udržateľnosť mobility a odolnosť dopravného systému
2. Zabezpečiť udržateľnosť využívania a efektívna ochrana prírodných zdrojov a zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy
3. Zmodernizovať a zvýšiť dostupnosť vzdelávacieho systému, podporiť výskumno-inovačné aktivity reagujúce na potreby spoločnosti, regiónu a Priemyslu 4.0 a zefektívniť podporu športových a voľnočasových aktivít a práce s mládežou
4. Zvýšiť rozmanitosť a kvalitu kultúry a podporiť udržateľnosť turizmu
5. Zvýšiť kvalitu zdravia obyvateľov
6. Vytvoriť kvalitnejšiu a dostupnejšiu sieť sociálnej starostlivosti a bývania
7. Zmodernizovať technickú vybavenosť územia využívajúc SMART riešenia
8. Na princípe partnerstva a dátach zefektívniť riadenie verejnej správy

Priority rozvoja:

1. Udržateľná mobilita
2. Kvalitné a udržateľné životné prostredie
3. Moderné školstvo, vzdelávanie a šport a kvalitná veda, výskum a inovácie
4. Udržateľný turizmus a rozmanitá kultúra
5. Kvalitná a dostupná zdravotná starostlivosť
6. Podpora sociálnej inklúzie a dostupná sociálna starostlivosť
7. Moderná technická infraštruktúra a účinná bezpečnosť obyvateľov
8. Efektívne financovanie a komplexný rozvoj regiónu

Strategické investičné balíčky a integrované projektové balíčky

1. **Zvyšovanie kapacít a modernizácia železníc, koľajovej a dráhovej dopravy**
 - Rozvoj železničnej infraštruktúry vrátane budovania prestupných terminálov
 - Budovanie, rekonštrukcia a modernizácia električkových tratí

- Rozvoj trolejbusovej dopravy
- 2. **Zabezpečenie plynulosti a odstránenie kolíznych bodov v cestnej doprave**
 - Rozširovanie infraštruktúry diaľnic a ciest I. triedy
 - Modernizácia a výstavba infraštruktúry ciest II. a III. triedy
 - Bezpečnostné úpravy cestnej infraštruktúry a odstraňovanie nehodových lokalít
 - Realizácia aktivít organizačného charakteru zameraných na dopravu a mobilitu
 - Modernizácia a výstavba miestnych komunikácií, riešenie statickej dopravy
- 3. **Podpora nemotorovej dopravy a služieb zdieľanej mobility**
 - Rozvoj cyklistickej infraštruktúry a služieb zdieľanej mobility
 - Opatrenia na upokojenie dopravy
- 4. **Podpora a rozvoj integrovaného dopravného systému**
 - Zlepšenie integrovaného systému dopravy a modernizácia vozového parku
- 5. **Rozvoj ostatných druhov dopravy**
 - Rozvoj vodnej, leteckej a ostatných druhov prepravy
- 6. **Ochrana povrchových a podzemných vôd**
 - Ochrana podzemných vôd
 - Ochrana povrchových vôd
 - Budovanie zariadení verejnej kanalizačnej siete a ČOV
 - Budovanie vodovodnej siete
- 7. **Adaptačné a mitigačné opatrenia zamerané na zmenu klímy, udržateľné využívanie lesov a protipovodňová ochrana a podpora biodiverzity**
 - Udržateľné využívanie lesov, adaptačné a mitigačné opatrenia a budovanie modrých a zelených prvkov
 - Protipovodňová ochrana
- 8. **Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a udržateľná energetika**
 - Rekonštrukcia a modernizácia budov, podpora opatrení na budovanie nízkouhlíkového hospodárstva
 - Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie
 - Energeticky efektívne verejné osvetlenie
 - Energetická transformácia (transformácia energeticky náročných odvetví)
 - Obnova a modernizácia zariadení tepelného hospodárstva
- 9. **Dekontaminácia a odstraňovanie environmentálnych záťaží**
 - Odstraňovanie environmentálnych záťaží
- 10. **Podpora obehového hospodárstva**
 - Podpora modernej infraštruktúry a vybavenia pre odpadové hospodárstvo
 - Podpora obehového hospodárstva a predchádzanie vzniku odpadov
- 11. **Environmentálne vzdelávanie, výchova a osвета**
 - Budovanie ekocentier a podpora environmentálneho vzdelávania
- 12. **Environmentálne plánovanie a monitorovanie**
 - Inovatívne metódy monitorovania a komplexné plánovanie v oblasti životného prostredia
- 13. **Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka**
 - Obnova a zachovanie tradičných poľnohospodárskych kultúr regiónu a rozvoj vidieka

14. Kvalitné vzdelávanie pre inteligentnú špecializáciu v zmysle konceptu SMART školy

- Zvyšovanie kvality a dostupnosti predprimárneho vzdelávania
- Zvyšovanie kvality a dostupnosti výchovy a vzdelávania na základných školách
- Zvyšovanie kvality výchovy a vzdelávania na stredných školách

15. Bratislavský kraj ako líder vo výskume a inováciách

- Modernizácia a propagácia vysokého školstva a výskumu
- Podpora transferu technológií a sieťovania medzi univerzitami, vedeckými ústavmi a inovatívnymi podnikmi
- Podpora mikropodnikov, malých a stredných podnikateľov

16. Šport, mládež a záujmová činnosť

- Podpora športových aktivít
- Podpora voľnočasových, záujmových aktivít a práca s mládežou

17. Využitie potenciálu vodného turizmu

- Skvalitňovanie infraštruktúry pre motorové plavidlá
- Skvalitňovanie infraštruktúry pre nemotorové plavidlá
- Rekreačia a športové vyžitie na vode, kúpeľný a wellness turizmus

18. Zlepšenie podmienok pre rozvoj turizmu v prírode a vidieckeho turizmu

- Rozvoj ekoturizmu a geoturizmu
- Rozvoj vidieckeho turizmu a agroturizmu

19. Inovatívna ponuka produktov turizmu a budovanie doplnkovej infraštruktúry

- Zlepšovanie manažmentu, propagácie a služieb udržateľného turizmu, rozvoj doplnkovej infraštruktúry
- Podpora udržateľnej mobility v nadväznosti na rozvoj turizmu
- Tematické cesty na území kraja vrátane ich cezhraničného presahu

20. Rozvoj kultúry a kultúrno-kreatívneho priemyslu

- Zachovanie a rozvoj kultúrneho dedičstva, podpora súčasného umenia
- Rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu
- Rozvoj kultúrneho a kongresového turizmu

21. Komplexná ústavná starostlivosť

- Budovanie nových a nadstavba, prístavba a modernizácia existujúcich zariadení ústavnej starostlivosti vrátane prístrojového vybavenia
- Vybudovanie zariadení poskytujúcich ústavnú paliatívnu starostlivosť

22. Komplexná ambulantná starostlivosť

- Budovanie nových, nadstavba, prístavba a modernizácia existujúcich zdravotných stredísk a ambulancií,
- Finančná a organizačná podpora pre zriaďovanie ambulancií

23. Komplexná lekárenská starostlivosť

- Organizačná podpora pre zriaďovanie zariadení lekárenskej starostlivosti
- Komplexná podpora aktivít zameriavajúcich sa na práva pacientov.

24. Dostupné a moderné sociálne služby

- Podpora deinštitucionalizácie a transformácie sociálnych služieb vrátane sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (SPODaSK)
- Dostupnejšie a kvalitnejšie sociálne služby a podpora rozvoja ľudských zdrojov

25. Podpora nájomného bývania

- Podpora nájomného bývania

26. Sociálna inklúzia pre špecifické ohrozené skupiny obyvateľstva

- Zabezpečenie dostupných sociálnych služieb pre špecifické skupiny obyvateľstva

27. Podpora sociálneho podnikania

- Sociálne podnikanie

28. Modernizácia vybranej technickej infraštruktúry

- Modernizácia kamerového systému, rozvoj a rozširovanie informačno-komunikačných technológií a zabezpečenie digitálnej bezpečnosti

29. Obnova špecifickej občianskej vybavenosti a revitalizácia verejných priestorov

- Obnova a modernizácia špecifických objektov pre nekomerčné využitie a rozširovanie a revitalizácia cintorínov a súvisiacej infraštruktúry

30. Predchádzanie rizikám sociálno-patologickým javom a eliminácia dôsledkov počas krízových situácií

- Obnova a modernizácia zariadení civilnej ochrany a ďalších zariadení pre účely ochrany zdravia, životov a majetku reagujúce na súčasné bezpečnostné riziká

31. Moderná infraštruktúra v oblasti energetiky

- Obnova a modernizácia zariadení pre distribúciu elektriny
- Obnova a modernizácia zariadení pre distribúciu plynu
- Obnova a modernizácia zariadení ropovodov a produktovodov
- Rozvoj infraštruktúry pre alternatívne typy dopravy

32. Vytváranie podmienok pre skvalitnenie rozhodovacích procesov verejnej správy a rozvoj procesu participatívneho plánovania

- Vytváranie a udržiavanie analyticko-strategických kapacít
- Posilnenie procesu participatívneho plánovania a sieťovanie aktérov z verejného, občianskeho a súkromného sektora za účelom rozvoja ekonomických a sociálnych aktivít
- Elektronizácia a digitalizácia verejných služieb a podpora v oblasti získavania a zverejňovania „big data“

33. Podpora systémových zmien

- Podpora systémových zmien v oblasti:
 - udržateľnej mobility
 - udržateľného životného prostredia
 - školstva, výskumu, inovácií a športu
 - turizmu, kultúry a kreatívneho priemyslu
 - zdravotnej starostlivosti
 - dostupnej sociálnej starostlivosti
 - technickej infraštruktúry a bezpečnosti
 - efektívneho financovania a komplexného rozvoja
 - podpora poľnohospodárstva a lokálnych produktov
- Cezhraničná a medzinárodná spolupráca

Monitorovanie a hodnotenie PHRSR BSK na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030)

Ciele PHRSR BSK sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR BSK. Napĺňanie zadaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov Programu.

Systém monitorovania slúži pre účely hodnotenia implementácie PHRSR na základe vyhodnotenia zvolených ukazovateľov plnenia priorít a cieľov stratégie. Využíva sa pri tom systém zadaných ukazovateľov ku jednotlivým cieľom, ktoré majú určené cieľové hodnoty.

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie PHRSR BSK skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie PHRSR BSK vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať minimálne raz za 3 roky. **Správu z hodnotenia PHRSR** predkladá Úrad BSK Zastupiteľstvu BSK najneskôr do 9 mesiacov po uplynutí príslušného monitorovacieho obdobia.

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR BSK a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je **Záverečná správa o hodnotení** PHRSR BSK. Monitorovacie obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR BSK (tzn. programové obdobie). Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím orgánom a končí 31.12.2027. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí Úrad BSK, ktorý ju do 9 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá Zastupiteľstvu BSK.

Harmonogram jednotlivých krokov tvorby

Prílohy dôvodovej správy:

1. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030), Analytická časť
2. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030), Strategicko-programová časť
3. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030), Realizačno-finančná časť
4. Akčný plán Úradu BSK na roky 2021 - 2023 pre implementáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030)
5. Prezentácia zo spoločného rokovania komisií Zastupiteľstva BSK